

Automaksud Euroopa Liidu liikmesriikides

Kai Priks (RiTo 1), Riigikogu Kantselei

1998. aasta lõpus võttis Riigikogu vastu mootorsõidukiaktsiisi seaduse muutmise seaduse, mida omakorda muudeti 16. juunil 1999. Seadus ei muutunud põhiolemuselt, sest sisse viidud muudatused puudutasid lisa "Mootorsõidukiaktsiisi määrad". Seaduse muudatuse eesmärgiks oli aktsiisimäärade sõltuvusse viimine mootorsõiduki maksumusest, et selle kaudu soodustada uuemate, energiasäästlikumate ja keskkonnasõbralikumate mootorsõidukite soetamist.

Seoses sellega sai koostatud ülevaade sõidukitele kehtestatud maksudest Euroopa Liidu liikmesriikides (Belgia, Holland, Iirimaa, Suurbritannia, Itaalia, Luksemburg, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Taani).

EESTI

Mootorsõidukiaktsiis

Eestis maksustatakse mootorsõidukiaktsiisiga Eestisse imporditud ja Eestis toodetud mootorsõidukid (RT I 1995, 17, 236; RT I 1998, 111, 1831). Maksustamise aluseks on mootorsõiduki vanus ja silindrite töömaht. Kuni viieaastastel sõidukitel on see 200 krooni, kuue- kuni kümneaastastel 300 krooni ning vanematel 500 krooni aasta eest.

Aktsiisi maksab imporditud mootorsõidukilt importija, Eestis toodetud mootor-sõidukilt tootja.

Vastavalt seadusele ei maksustata aktsiisiga:

1. Eestis toodetud ja tootja poolt eksporditud mootorsõidukeid, kui nende väljavedu on tõestatud ekspordikaubadeklaratsiooniga;
2. välisriikide diplomaatilistele ja konsulaaresindustele ning nendega võrdsustatud rahvusvaheliste organisatsioonide ja rahvusvaheliste koostööprogrammide esindustele ning diplomaadistaatust omavatele füüsilistele isikutele ametialaseks kasutamiseks sisseveetavaid mootorsõidukeid rahandusministri poolt kehtestatud korras;
3. puuetega inimestele kasutamiseks või puuetega inimeste veoks ehitatud või kohandatud mootorsõidukeid;
4. üle 25 aasta vanuseid mootorsõidukeid.

BELGIA

Mootorsõidukimaks (*Tax on motor vehicles*)

Sõiduki registreerimismaks (*Vehicle registration tax*)

Mootorsõidukimaks

Käesoleva (aasta)maksu objektiks on lisaks sõiduautodele ka mootorrattad, veoautod, furgoonid, treilerid ja muud sõidukid.

Maksustamise aluseks on sõiduki kaal või võimsus hobujõududes (hj). Sõiduautode ja minibusside maksumääraks on 1884–48 072 Belgia franki (BEF) aastas. Sõidukitele, mille võimsus ületab 20 hobujõudu 48 072 franki + 2628 franki iga hobujõu kohta. Kui need sõidukid sõidavad LPG-ga, lisandub vastavalt võimsusele 3600 franki (kuni 7 hj), 6000 franki (8–13 hj) või 8400 franki (rohkem kui 13 hj).aastas

Maksust on vabastatud ametiisikute sõidukid, omnibussid, teatud reisijateveo sõidukid, taksod teatud tingimustel, kiirabiautod, invaliidisõidukid, mootorpaadid, mootorlaevad, teatud põllumajandus–otstarbelised sõidukid ja mootorrattad mootori mahuga kuni 250 cm³.

Sõiduki registreerimismaks

Antud maks on ühekordne ja tulu saajaks on riik. Maksustamise aluseks mootori maht ning see on kehtestatud ka lennukitele ja paatidele. Sõiduautod, minibussid, mootorrattad ja mitmeotstarbelised sõidukid maksustatakse järgnevalt: 2500–100 000 franki. Kui sõidukil on võimsust rohkem kui 17 hobujõudu või 155 kW, on maks 200 000 franki.

Maks väheneb 10% võrra aastas kuni miinimumini 2500 Belgia franki pärast kümnenadat aastat.

Maksust on vabastatud avaliku sektori lennukid, invaliidisõidukid, kiirabiautod ning sõidukid haigete ja vigastatud isikute transportimiseks.

HOLLAND

Sõiduautode ja mootorrattaste maks (*Tax on passenger cars and motor bicycles (BPM)*)

Sõiduki aktsiisimaks (*Vehicle excise duties*)

Sõiduautode ja mootorrattaste maks

Maks on ühekordne ja kogutakse sõiduki omanikult. Tulu saaja on riik. Sõiduautode maksumäärad: 45,2% auto kataloogihinnast (kuhu ei ole juurde arvestatud VAT (*value added tax*) ja BPM) ning saadud tulemust vähendatakse 3394 Hollandi kuldna (NLG) võrra; diiselmootoriga sõiduautode puhul 2116 NLG võrra.

Maksust on vabastatud: ettevõtja poolt eksporditud uued sõidukid, uued sõidukid enam kui kaheksa istekohaga, politseisõidukid, militaarsõidukid, tuletõrjesõidukid, invaliid–sõidukid ja spetsiaalsed sõidukid haigete inimeste või vangide transportimiseks.

Sõiduki aktsiisimaks

Antud (aasta)maksu maksab sõiduki hoidja (*keeper*). Tulu saajaks on riik ja provints.

Maksumäärad sõltuvad sõiduki tüübist, kaalust ja kasutatavast kütusest.

Autotüüp ja kütus	Kaal	Kaal	Kaal
Sõiduautod	851–950 kg	951–1050 kg	1051–1150 kg
Bensiin	632 NLG	780 NLG	928 NLG
Diiseli	1222 NLG	1435 NLG	1648 NLG
Muud	1621 NLG	1869 NLG	2117 NLG

Antud maksu objektiks on peale sõiduautode veel veoautod, bussid ja mootorrattad.

Maksust on vabastatud rööpmetel sõitvad sõidukid, kiirabiautod, taksod, invaliidsõidukid ning mitteresidentide poolt ja avalikus teenistuses kasutatavad sõidukid.

IIRIMAA

Sõidukimaks (*Vehicle duty*)

Mootorsõidukiaktsiis (*Excise duty on motor vehicles*)

Mootorsõidukite ja mootorrattaste registreerimismaks (*Vehicle registration tax on motor vehicles and motor cycles*)

Sõidukimaks

Aastamaksuga on koormatud mootorsõiduki omanik. Tulu saaja on riik. Sõiduautode puhul kehtivad järgmised maksumäärad:

Mootori maht kuupsentimeetrit (cm ³)	liri nael (IEP)
kuni 1000	77
1001–1100	116
1101–1200	126
1201–1300	137
1301–1400	147
2001–2100	336

2501–2600	468
iga lisanduva 100 cm ³ korral	18

Maksustamisele kuuluvad ka kaubikud ja mootorrattad.

Mootorsõidukiaktsiis

Mootorsõidukite aktsiisimaksu peab kandma tootja, importija või müüja (*warehousekeeper*). Tulu saajaks on keskvalitsus.

Kategooria A mootorsõidukite (peamiselt erasõidukid, mille mootori maht on üle 2012 cm³) maksumääraks on 24,7% maksulisest väärtusest (*chargable value*); teistel sõidukitel on 21,7% maksulisest väärtusest; kategooria B mootorsõidukite määraks on 6,5% maksulisest väärtusest.

Mootorsõidukite ja mootorrattaste registreerimismaks

Tulu saaja on keskvalitsus. Registreerimismaksu tasub sõiduki importimisel või ostmisel (*delivered*) sõiduki importija või müüja.

Maksumäärad:

	Enne 27.01.1994	Alates 27.01.1994
Kategooria A sõidukid: mootori maht üle 2012 cm ³	31,8% maksulisest väärtusest	29,25% maksulisest väärtusest
Muud	25,75%	23,2%
Kategooria B sõidukid	13,3%	

INGLISMAA

Sõidukiaktsiis (*Vehicle excise duty*)

Maksu maksab sõiduki hoidja (kes ei pea tingimata olema omanik). Tulu saaja on keskvalitsus. Antud maksu suurus sõltub sõiduki tüübist ja kasutusest. Erasõidukid, kerged furgoonid ja kaubikud on maksustatud kindla maksuga (*flat rate*); mootorrattad vastavalt mootori mahule; raskemad kaubaautod vastavalt kogukaalule ja telgede arvule ning taksod ja bussid sõltuvalt istekohtadele. Aktsiisimaksu kogutakse koos sõiduki litsentsi müügiga. Erasõidukitele kehtestatud litsentsi maksumus on 130 Inglise naela (GBP) aastas. Mootorrattastele on kehtestatud maks vastavalt mootori mahule 15 GBP, 35 GBP või 55 GBP. Sõidukiaktsiisist on vabastatud invaliidisõidukid, kiirabiautod, tuletõrjeautod, elektriliselt töötavad ja teede korrashoiu sõidukid.

ITAALIA

Mootorsõidukimaks (*Tax on motor vehicles*)

Kuulub maksmisele auto omaniku poolt. Tulu saaja on riik.

Kehtivad järgmised maksumäärad:

Kehtivad järgmised maksumäärad:	
Kerged mootorrattad ja kerge mootorratta ning auto kombinatsioon (51–125 cm ³)	16 095 Itaalia liiri (ITL)
Mootorrattad ja mootorratta ja auto kombinatsioon (3–6 hobujõudu)	23 915–52 315 ITL (sõltuvalt võimsusest)
Sõiduautod reisijate veoks ning kombineerituna reisijate ja kauba veoks kuni 9 hobujõudu	20 545–36 980 ITL (sõltuvalt võimsusest)
Sõiduautod reisijate veoks ning kombineerituna reisijate ja kauba veoks üle 9 hobujõu	43 145–1 217 295 ITL (sõltuvalt võimsusest)
Sõidukite puhul, mille võimsus on enam kui 45 hobujõudu	43 660 ITL iga lisanduva 45 hobujõu kohta

Diiselmootoriga sõiduautode ja ülejäänud mootorsõidukite puhul on maks 33 750 ITL iga hobujõu kohta, kusjuures kehtiv miinimum on 375 000 ITL. Metaaniga sõitvate sõidukite maks on 12 600 ITL iga hobujõu kohta, miinimumiks 126 000 ITL. LPG-ga sõitvate sõidukite maks on 18 000 ITL iga hobujõu kohta, miinimum 198 000 ITL.

LUKSEMBURG

Mootorsõidukimaks (*Tax on motor vehicles*)

Maksuga on koormatud isik, kelle nimele on sõiduk registreeritud. Tulu saaja on riik.

Sõiduautodele on kehtestatud järgmised iga-aastased maksumäärad:

Mootori maht Luksemburgi franki mahuühiku kohta

Erasõidukid: Bussidele, veoautodele, furgoonidele, treileritele ja traktoritele on kehtestatud tariifid sõltuvalt nende kaalust.

Maksust on vabastatud sõidukid, mis on kasutusel keskvalituses, avalikes ettevõtetes, kohalikes omavalitsustes; sõidukid, mida kasutatakse kiirabiautodena, samuti taksofirmade sõidukid või sõidukid, mida üüritakse välja koos juhiga; eravalduses olevad tuletõrje-sõidukid, invaliidisõidukid ja diplomaatilise korpuse sõidukid.

Mootori maht	Luksemburgi franki mahuühiku kohta
Erasõidukid:	
a)mootori maht ei ületa 1000 cm ³	105 LUF (100 cm ³ kohta)
b)mootori maht 1001–1500 cm ³	158 LUF (100 cm ³ kohta)
c)mootori maht 1501–2000 cm ³	164 LUF (100 cm ³ kohta)
d)mootori maht üle 2000 cm ³	170 LUF (100 cm ³ kohta)

PORTUGAL

Mootorsõidukimaks (*Motor-vehicle tax*)

Sõiduki munitsipaalmaks (*Municipal tax on vehicles*)

Maanteemaksud -tee litsents ja transportimise maks (*Road taxes – Road licence and road haulage tax*)

Mootorsõidukimaks

Maksuga on koormatud tootjad või importijad. Tulu saajaks keskvalitsus. Maksu kogutakse üks kord ja selle suurus sõltub sõiduki mootori mahust.

Kehtivad järgmised määrad:

Mootori maht (cm ³)	Maksumäär cm ³ kohta, Portugali eskuudodes (PTE)	Tagasimakse (rebate) PTE
kuni 1000	251	48 400
1000–1250	573	371 022
1251–1500	1340	1 330 164
1501–1750	1933	2 220 107
1751–2000	3264	4 550 688
2001–2500	3147	4 317 371
üle 2500	1981	1 401 205

Pruugitud mootorsõidukite puhul kehtib maksualandus alates sõiduki esmakordsest registreerimisest:

Sõiduki vanus	Maksualandus (%)
1–2 aastane kasutatus	18
2–3 aastat	24
3–4 aastat	32
4–5 aastat	41
5–6 aastat	49
6–7 aastat	55
7–8 aastat	61
enam kui 8 aastat	67

Sõiduki munitsipaalmaks

Maksab isik, kelle nimele sõiduk on registreeritud. Tulu saajaks on kohalik omavalitsus. Käesolev maks laieneb ka mootorratastele, eralennukitele, lõbureisilaevadele.

Mootorsõidukite puhul on maksu aluseks kasutatav kütus, mootori maht, sõiduki vanus ja elektriliste sõidukite puhul pinge.

Grupp	Mootorsõidukid			Iga-aastane maks aluseks		
				sõiduki vanus (PTE)		
	Kütus		Elektriliselt juhitud	Kuni 6 a	6–12 a	12–25 a
	Mootori maht cm ³					
	Bensiin	Muu	Pinge			
A	kuni 1000	kuni 1500	kuni 100	2200	1100	500
B	1000–1300	1500–2000	üle 100	4500	2200	1000
C	1300–1750	2000–3000	–	7200	3500	1500
D	1750–2600	üle 3000	–	18300	8800	3300

E	2600–3500	–	–	29300	14000	6500
F	üle 3500	–	–	52000	24000	9900

Maanteemaksud – tee litsents ja transportimise maks

Antud iga-aastasi makse maksab sõiduki omanik. Maksumäärad sõltuvad sõiduki kogukaalust.

PRANTSUSMAA

25 aasta Mootorsõiduki diferentsmaks (*Differential tax on motor vehicles*)

Maks on iga-aastane ja maksumäärad otsustab registreerimisosakonna üldine nõukogu ning Korsika puhul regionaalne assamblee. Maksust on vabastatud üle vanad sõidukid, taksod, sõidukid, millega transporditakse gruppe, invaliidsõidukid jt

ROOTSI

Mootorsõidukimaks (*Motor vehicle tax*)

Tulu saaja on riik. Maksuobjektiks on sõiduautod, veoautod, bussid, mootorrattad, traktorid ja keskautoregistris registreeritud treilerid.

Määrad sõiduautodele:

Sõiduki tüüp	Kaal (kg)	Maks Rootsi kroonides (SEK)	
		Baasmaks	Nn lisamaks juhul, kui sõiduki kaal ületab madalaimat klassifitseeritud kaalu 100 kg ulatuses
1. Bensiiniga või bensiini ja vedelgaasiga sõitvad autod	0–900 901+	355	0
		445	90
2. Diiselmootoriga autod			
2.1. 1993. a ja varasemad mudelid	0–900 901+	710	0
		890	180
2.2. Muud diiselautod	0–900 901+	1775	0
		2225	450

SAKSAMAA

Mootorsõidukimaks (*Tax on motor vehicles*)

Maksustamise aluseks on mootori maht või maksimaalne lubatud kogukaal. Tulu saajaks maavalitsused (*Länder governments*).

Määrad sõiduautodele:

Sõltuvalt sõiduki reostustasemest ja registreerimisajast on maks mootori iga 100 cm³ kohta 13,20–21,60 Saksa marka (DEM).

Diiselmootoriga sõiduautode puhul on 100 cm³ mootori mahu kohta maks 23,90 DEM.

Vanadele sõidukitele, mille kaal on 3000–3500 kg, kehtib 25.00 DEM iga 200 kg kohta.

Üle 3500 kg kaaluvate sõidukite puhul sõltub maks sõiduki väljalaskeklassist: S2 puhul on maksimummäär 1300 DEM, S1 puhul 2000 DEM, G1 puhul 3000 DEM või 3500 DEM nende sõidukite puhul, mis ei ole arvatud väljalaskeklassi (*emission class*).

SOOME

Automaks (*Car tax*)

Diiselsõidukite maks (*Tax on diesel-driven vehicles*)

Maks teatud tüüpi sõidukitele (*Tax on certain vehicles*)

Automaks

Tulu saaja on riik.

Antud maksuga maksustatakse sõiduautod, pakiautod, muud mootorsõidukid, mis kaaluvad vähem kui 1800 kg ja mootorrattad.

Maksu makstakse sõiduki tootmisel või importimisel. Esimesel juhul makstakse seda sarnaselt käibemaksule, teisel sarnaselt tollimaksule.

Vastavalt tollieeskirjadele võib sõidukit ajutiselt importida maksuvabalt. Selleks perioodiks, kui sõidukit võib kasutada maksuvabalt ajutise importimise alusel, on üks aasta. Samuti võib sõiduautot või mootorrattast importida maksuvabalt Soome vähemalt aastaks, kui tegemist on isiku kolimisega Soome tingimustel a) sõidukit on kasutatud sama aja jooksul, b) sõiduk on ostetud raha eest, mis on teenitud välismaal.

Maksu suurus sõltub sõiduki maksustatavast väärtusest (*taxable value*), lisaks arvatakse 2% maha 4600 Soome margast (FIM). Taoline mahaarvamine leiab aset tingimusel, et maks on

vähemalt 50% auto maksustatavast väärtusest. Maksustatav väärtus tähendab imporditud autodel tollimaksu ja Soomes toodetute puhul tehasehinda (*ex-factory price*).

Imporditud pruugitud autod maksustatakse 90% määraga sarnaselt uuele autole kehtestatud maksust. Kui auto tootmisest on möödunud vähemalt 25 aastat kuni auto importimise hetkeni Soome, siis on rakendatavaks maksumääraks 30% auto väärtusest.

Maksust on vabastatud tuletõrje-, veo- ja kiirabiautod ning invaliidisõidukid.

Diiselsõidukite maks

Tulu saaja on riik. Diiselmootoriga sõiduaudod maksustatakse määraga 150 FIM / 100 kg kohta auto kogukaalust.

Maksust on vabastatud nn teatud riigi omanduses olevad autod, tuletõrjeautod, kiirabiautod, veoautod kaaluga alla 12 000 kg, bussid ning diplomaatide ja saatkondade autod.

Maks teatud tüüpi sõidukitele

Antud maks on kehtestatud sõiduaudode, furgoonide ja spetsiaalse otstarbega audode omanikele tingimustel, et:

- a) nende audode maksimaalne koormamata kaal on 3500 kg;
- b) auto on registreeritud Soomes.

Kogutav maks on 500 FIM aastas neile sõidukitele, mis on registreeritud alates 1. jaanuarist 1994; varem registreeritud sõidukitele on maksu suuruseks 300 FIM. Maksust on vabastatud muuseumidele kuuluvad autod.

TAANI

Mootorsõiduki registreerimismaks (*Registration tax on motor vehicles*)

Mootorsõiduki kaalumaks (*Weight tax on motor vehicles*)

Mootorsõiduki registreerimismaks

Maksustamise aluseks on uue auto müügihind, k.a käibemaks. Tulu saaja on riik.

Antud maksuga koormatakse tavaliselt automüüjaid.

Uute sõiduaudode maksumäärad on järgmised: alla 34 400 Taani krooni (DKK) maksva sõiduki puhul tasutakse 105% auto väärtusest; üle 34 400 DKK hinna korral 34 400 DKK ulatuses 105% ja ülejäänud osa eest 180%.

Haigete inimeste transportimiseks mõeldud sõiduautode ning taksode puhul ulatub maksusumma 20%-ni sõiduki müügihinnast pluss 6100 DKK.

Käesoleva maksu objektiks on ka mootorrattad, veoautod, furgoonid.

Mootorsõiduki kaalumaks

Maksu maksab isik, kelle nimele on sõiduk registreeritud. Tulu saaja on riik.

Maksustamise aluseks on sõiduautode, busside ning taksode puhul sõiduki kaal. Veoautode ja furgoonide puhul sõiduki lubatud kogukaal.

Bensiiniga sõitvate sõiduautode aastamaksu määrad on järgmised:

Kaal	100 kg omakaalu kohta, DKK
kuni 600 kg	1356,00
601–800 kg	1657,20
801–1100 kg	2260,00
1101–1300 kg	3013,20
1301–1500 kg	3917,20
1501–2000 kg	5423,80
2001 kg ja rohkem	301,40

Diiselmootoriga sõiduautodele on kehtestatud nn ühtlustusmaks (*equalization tax*).

Kokkuvõte

Euroopa Liidu liikmesriikides on mootorsõidukitele kehtestatud rida makse, mis võib olla aktsiisimaks (Holland, Iirimaa, Inglismaa), mootorsõiduki maks (Belgia, Iirimaa, Itaalia, Luksemburg, Portugal, Rootsi, Saksamaa, Soome), sõiduki registreerimismaks (Belgia, Taani) või sõiduki kaalu maks (Taani).

Eespool loetletud maksud võivad olla kas ühekordsed sõiduki ostmisel ja registreerimisel või iga-aastased sõiduki kasutamise eest avalikel teedel.

Maksude kehtestamisel on riigid lähtunud sõiduki mootori mahust (cm³), võimsusest hobujõududes, kaalust, vanusest, kasutatavast kütusest (bensiin, diisel, metaan, LPG) või müügihinnast.

Pruugitud autode puhul on maksuandused kehtestatud vastavalt sõiduki vanusele Belgias (10% pärast 10 aastat), Portugalis (nt 67% enam kui 8 aastat vana sõiduki puhul), Prantsusmaal on üle 25 aasta vanad autod maksust vabastatud.

Liberaalseima riigina sõidukite maksustamise osas paistab silma Inglismaa.

Kasutatud kirjandus

(1996) Inventory of Taxes Levied in the Member States of the European Union by the State and the Local Authorities. 16th ed. Brussels and Luxembourg, European Commission.

(1996) Inventory of Taxes Levied in the Member States of the European Union by the State and the Local Authorities. 16th ed. Supplement: Austria, Finland, Sweden. Brussels and Luxembourg, European Commission.